

Sygn. akt: III AUa 516/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska

Sędziowie: SSA Iwona Szybka

SSO del. Beata Michalska

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r. w Łodzi

sprawy **J. N.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 11 lutego 2013 r., sygn. akt: VIII U 4305/12;

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 516/13

UZASADNIENIE

J. N. wniósł 13 listopada 2012r. odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z 5 października 2012r. odmawiającej mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Odwołujący podnosił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 25 czerwca 1971r. do 15 lutego 1973r., od 15 grudnia 1974r. do 31 grudnia 1978r. oraz od 11 stycznia 1989r. do 30 stycznia 1993r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił do 1 stycznia 1999r. wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Udowodnił ogólny staż wynoszący 29 lat, 3 miesiące i 26 dni oraz żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia: od 25 czerwca 1971r. do 15 lutego 1973r., od 15 grudnia 1974r. do 31 grudnia 1978r. - z uwagi na niezgodności zajmowanych stanowisk z wykazem prac w szczególnych warunkach oraz od 11 stycznia 1989r. do 30 stycznia 1993r. - z uwagi na brak za ten okres świadectwa pracy w szczególnych warunkach .

Wyrokiem z 11 lutego 2013r. w sprawie o sygn. akt VIII U 4305/12 Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. N. prawo do emerytury od 1 stycznia 2013r.

Powyższe orzeczenie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

J. N., ur. (...), o wykształceniu zawodowym, ukończył 2-letnią przyzakładową (...) Szkołę Budowlaną dla Pracujących przy R.- K. Przedsiębiorstwie Budowlanym, do której uczęszczał od 2 września 1969r. do 24 czerwca 1971r. Po jej zakończeniu uzyskał zawód monter konstrukcji żelbetowych. W trakcie nauki w przyzakładowej (...) Szkole Budowlanej przez 3 dni w tygodniu pobierał teoretyczną wiedzę, a przez 3 dni w tygodniu miał zajęcia praktyczne w warsztatach. Po zakończeniu nauki w szkole podjął pracę w R.- K. Przedsiębiorstwie Budowlanym od 25 czerwca 1971r. jako monter konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych, wykonując prace przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokościach. Jak ustalił Sąd Okręgowy, wnioskodawca zajmował się budowaniem bloków mieszkalnych z materiału budowlanego zwanego „wielką płytą”. Pracował w kilkuosobowej brygadzie, w systemie akordu zespołowego. Wznosił bloki mieszkalne: czteropiętrowe i wieżowce, zaczynając od podłoża, poprzez kolejne kondygnacje. Przy wznoszeniu bloków mieszkalnych, stawiał elementy żelbetowe: płyty, ścianki działowe, pokrywał je stropem. Wznosił szkielety metalowe, które oblewał betonem czyli elementy żelbetowe, wykonywał konstrukcje metalowe oblane betonem - żelbetowe i na wysokościach. Ustawiał płyty przy konstrukcji bloków mieszkalnych wielokondygnacyjnych: najniższe były pięciokondygnacyjne, najwyższe – jedenastokondygnacyjne, płyty były podawane przez dźwig i ustawiane na wysokościach, choć zaczynał prace od podłoża. Wykonywał szalowanie, montowanie, betonowanie - te czynności stanowią elementy montażu. (...) bloków były elementami prefabrykowanymi. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca w trakcie zatrudnienia w R.- K. Przedsiębiorstwie Budowlanym wykonywał prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach stale i w pełnym wymiarze czasu. Innych czynności nie wykonywał. W okresie od 16 lutego 1973r. do 14 grudnia 1974r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Bezpośrednio po jej zakończeniu 15 grudnia 1974r. wrócił na poprzednio zajmowane stanowisko.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że od 1 stycznia 1979r. R.- K. Przedsiębiorstwo Budowlane stało się częścią (...) Kombinatu Budowlanego z siedzibą w S.. Po przekształceniu wnioskodawca kontynuował zatrudnienie na stanowisku nazwanym montażysta-olkiciarz. Praca montażysty także polegała na wykonywaniu czynności przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokościach. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca nadal zajmował się budowaniem bloków z wielkiej płyty. Pracował w 5-osobowej brygadzie monterów. Wznosił bloki mieszkalne, zaczynając od podłoża, poprzez kolejne kondygnacje, stawiał również elementy żelbetowe: płyty, ścianki działowe, pokrywał je stropem. Według ustaleń Sądu Okręgowego, wykonywał prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie Sąd ustalił, że olkiciarz zajmował się zatykaniem szpar na złączeniach kitem, ale wnioskodawca nie wykonywał tych czynności. Uwzględnienie tego stanowiska w angażu miało wpływ na stawkę zaszerogowania. W (...) Kombinacie Budowlanym, nazwanym następnie Przedsiębiorstwem Budowlanym (...) wnioskodawca był zatrudniony do 10 stycznia 1989r.

Jak dalej ustalił Sąd I instancji, od 11 stycznia 1989r. do 30 września 1993r. wnioskodawca pracował w Spółdzielczym Związku (...) w S. na stanowisku monter konstrukcji żelbetowych. Praca montażysty także polegała na wykonywaniu czynności przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokościach. Wykonywał szalowanie, montowanie, betonowanie - te czynności stanowią elementy montażu. (...) bloków były elementami prefabrykowanymi. Wnioskodawca wykonywał zbrojenie węzłów, które

łączył płyty i zalewał betonem, stawiał ściany działowe, ściany nośne, stropy, węzły. Używał tylko elementów żelbetonowych.

Wnioskodawca w dniu 7 września 2012 r. złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z 5 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jak ustalił Sąd I instancji, wnioskodawca nadal pozostaje w zatrudnieniu, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Wnioskodawca udokumentował ponad 25 lat ogólnego stażu pracy - do dnia 1.01.1999r. (29 lat, 3 miesiące i 26 dni) . Sąd I instancji dokonał ustaleń stanu faktycznego na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy , aktach ZUS, do których zostały załączone nadesłane z archiwum akta osobowe wnioskodawcy ze (...) Kombinatu Budowlanego, jak też w pierwszej kolejności na zeznaniach świadków M. D. i T. S. oraz wnioskodawcy. W ocenie Sądu, użyte w późniejszych angażach stanowisko – monterzysta w żadnym razie nie sugeruje , że wnioskodawca wykonywał inne prace niż prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach. Podkreślił, że w załączniku nr 1 zarządzeniu Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych nr 9 z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez (...), na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury i renty jest wskazane stanowisko „montera " (dział V , pkt 5, ppkt 1 i 2) nie „montażysty" . Jednakże w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, póź. 43) w dziale V pod poz. 5 wskazane są prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach , a dokładnie takie prace wykonywał wnioskodawca. W ocenie Sądu Okręgowego fakt, że zaczynał prace przy wznoszeniu bloków mieszkalnych od podłoża, ale bez wykonywania fundamentów, nie wyłącza możliwości uznania prac wykonywanych przez wnioskodawcę za wykonywane stale i w pełnym wymiarze prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach. Element wznoszenia pierwszej kondygnacji jest w ocenie Sądu Okręgowego niezbędną częścią , podstawą wznoszenia kolejnych kondygnacji i przyjęcie, że wnioskodawca, czy inna osoba w analogicznej sytuacji zawodowej, mogłaby i miałaby tylko wznosić obiekty, poczynając od pierwszego piętra byłoby nielogiczne i irracjonalne .

Wnioskodawca nie załączył do akt sprawy akt osobowych ze Spółdzielczego Związku (...) w S. , informując, że uległy zniszczeniu i dlatego w tym zakresie Sąd oparł się na materiale dowodowym w postaci umowy o pracę, wskazującej zajmowane stanowisko, świadectwa pracy oraz zeznań świadka M. D. i wnioskodawcy. Sąd dał wiary zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków: M. D. i T. S. odnośnie zakresu czynności, które wykonywał wnioskodawca , gdyż świadkowie pracowali wraz z wnioskodawcą , mieli zatem możliwości zaobserwowania czynności, jakie faktycznie wykonywał , a świadek T. S. wraz z wnioskodawcą pracował w jednej brygadzie w latach 1971-1979. Sąd I instancji uznał zeznania i świadków i wnioskodawcy za wiarygodne, jako spójne, jasne, logiczne, kompletne, uzupełniające przedłożoną dokumentację zawartą w aktach osobowych , wskazujące na okres i charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w spornym okresie czasu .

Sąd Okręgowy analizując stan prawny sprawy, powołał art. 184 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227), zgodnie z którym prawo do emerytury urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ust. 4 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), tj. 60 lat w przypadku mężczyzny, jeżeli na 1 stycznia 1999 r. osiągnął co najmniej 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach, tj. 25 lat. Powyższa emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, ewentualnie złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody Skarbu Państwa oraz rozwiązania stosunku pracy (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2012r.). Stosownie do treści przepisu § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Ponadto, w myśl ust. 2, okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu nauki w przyzakładowej (...) Szkole Budowlanej od 2 września 1969r. do 24 czerwca 1971r., ponieważ z niespornych ustaleń wynika, że przez 3 dni w

tygodniu pobierał teoretyczną wiedzę, a przez 3 dni w tygodniu - miał zajęcia praktyczne w warsztatach. Tym samym nie wykonywał pracy montera konstrukcji żelbetowych stale, gdyż połowę czasu zajmowała mu teoretyczna nauka w szkole.

Sąd Okręgowy uwzględnił natomiast do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienie w R.-K. Przedsiębiorstwie Budowlanym 25 czerwca 1971r. do 31 grudnia 1978r. na stanowisku montera konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokościach, wykonującego stale i w pełnym wymiarze prace przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokościach. Sąd wziął pod uwagę, że po zakończeniu służby wojskowej (16.02.1973r.-14.12.1974r.) wnioskodawca wrócił na to samo stanowisko. Ponadto Sąd Okręgowy uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach cały okres zatrudnienia od 1 stycznia 1979r. do 10 stycznia 1989r. w S. Kombinacie Budowlanym z siedzibą w S.. W ocenie Sądu wnioskodawca wykonywał również pracę montażysty, która polegała na pracach przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokościach.

Sąd Okręgowy uznał za pracę w szczególnych warunkach okres zatrudnienia w Spółdzielczym Związku (...) w S. od 11 stycznia 1989r. do 30 września 1993r. na stanowisku montera konstrukcji żelbetowych przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokościach.

W ocenie Sądu Okręgowego co najmniej w okresie zatrudnienia od 25.06.1971r. do 10.01.1989r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę na stanowisku wskazanym w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w dziale V w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych w pkt 5 - przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach. W rezultacie Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca legitymuje się zarówno wymaganym ogólnym stażem pracy, jak i ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, ukończył wymagany wiek, co uprawnia go do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury, nawet bez uwzględnienia okresu pracy w Spółdzielczym Związku (...) w S. .

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury, poczynając od 1 stycznia 2013r. – z uwagi na pozostawanie w stosunku pracy.

W ustawowym terminie wyrok w całości zaskarżył organ rentowy. Apelujący zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie :

- prawa materialnego art.32 w związku z art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez jego niewłaściwe zastosowanie i ustalenie, że ubezpieczony spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, podczas gdy nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w tych warunkach;
- prawa procesowego, tj. art.233 k.p.c. przez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że Sąd Okręgowy błędnie uwzględnił wnioskodawcy jako okres pracy w szczególnych warunkach zatrudnienie od 1 stycznia 1979r. do 10 stycznia 1989r. na stanowisku montera konstrukcji żelbetowych, mimo iż załączone angaże wskazują, że wnioskodawca pracował na stanowisku montera –olkiciarza. Sąd poczynił ustalenia co do charakteru pracy wnioskodawcy wyłącznie w oparciu o zeznania świadków, które pozostają w sprzeczności z dowodami z dokumentów zawartych w aktach osobowych . W ocenie skarżącego nie jest możliwe , aby przy ustalaniu prawa do emerytury oprzeć ustalenia faktyczne na zeznaniach świadków , jeżeli z dokumentów wynikają okoliczności przeciwnie. W rezultacie nie było podstaw do uwzględnienia spornego okresu do pracy w szczególnych warunkach i w rezultacie Sąd I instancji nietrafnie przyznał wnioskodawcy prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art.184 cyt. ustawy, ponieważ nie udowodnił wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania bądź o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania .

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie, a podniesione zarzuty skutkowały w rezultacie koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Zgodnie z art. 184 ust.1 i 2 w związku z art.32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczeni, urodzeni po 31 grudnia 1948 r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1/ okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (15 lat) wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w wieku niższym, niż 65 lat w przypadku mężczyzn;

2/ okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn) mają prawo do emerytury w przypadku rozwiązania stosunku pracy - według brzmienia wskazanej normy obowiązującego do 31 grudnia 2012 r., jak też w razie nieprzystąpienia do OFE.

Prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stanowi w systemie emerytalnym uprawnienie wyjątkowe, związane z ujemnym oddziaływaniem zdrowotnym warunków pracy na pracownika, co uzasadnia przyjęcie wcześniejszego wieku emerytalnego. Zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), prawo do takiej emerytury nabywa pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Natomiast w myśl § 2 cyt. rozporządzenia, okresy pracy uzasadniające prawo do świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego, J. N. był zatrudniony w R.- K. Przedsiębiorstwie Budowlanym od 25 czerwca 1971r. do 31 grudnia 1978r. na stanowisku montera konstrukcji żelbetowych . Następnie od 1 stycznia 1979r. zakład został przejęty przez (...) Kombinat Budowlany w S., a w dalszej kolejności - Przedsiębiorstwo Budowlane (...) z/s w S., gdzie wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu do 10 stycznia 1989r. Pracodawca Przedsiębiorstwo Budowlane (...) z/s w S., wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym potwierdził, że J. N. był zatrudniony od 1 września 1969r. do 10 stycznia 1989r. i w tym czasie od 25 czerwca 1971r. do 31 grudnia 1978r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych na wysokości na stanowisku montażysty, wymienionym wykazie A, dziale 5, poz. 5 pkt 2, stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministerstwu Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych. Sąd Okręgowy ustalił natomiast, wbrew treści powołanego wyżej dokumentu, że wnioskodawca pracował na wskazanym w świadectwie stanowisku montażysty i wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w całym okresie zatrudnienia , z pominięciem jedynie okresu nauki w szkole przyzakładowej, tj. w rezultacie w okresie od 25 czerwca 1971r. do 10 stycznia 1989r. Ustalenia te zostały poczynione wyłącznie w oparciu o zeznania dwóch świadków: M. D. i T. S. . Należy podzielić zarzuty apelującego, iż ustalenie przez Sąd I instancji ,że również w okresie nieuwzględnionym przez pracodawcę od 1 stycznia 1979r. do 10 stycznia 1989r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku montażysty przy montażu konstrukcji żelbetowych i prefabrykowanych , narusza zasady swobodnej oceny dowodów z art.233§1 k.p.c. i cechuje się dowolnością , ponieważ pozostaje w wyraźnej sprzeczności z innymi dowodami zgromadzonymi w sprawie.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że świadectwo pracy jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Jak każdy dokument prywatny świadectwo takie podlega ocenie sądu pod względem formalnym i materialnym, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów. Jednakże w sprawach o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku ważność tego dokumentu winna być oceniana z uwzględnieniem §2 ust.2 cyt. rozporządzenia z 7 lutego 1983r. Zgodnie z jego treścią, okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji,

w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W konsekwencji jest to dokument prywatny i podlega ocenie, jak każdy taki dokument, jednakże w sytuacji gdy nie ma podstaw, aby zakwestionować go pod względem formalnym, należy mieć na uwadze, że został sporządzony przez pracodawcę w celu stwierdzenia okoliczności wskazanych w powołanych wyżej przepisach na podstawie dokumentacji pracowniczej i rezultacie podważenie jego prawdziwości musi opierać się na istotnych i wiarygodnych dowodach, w szczególności dokumentach z akt osobowych. W niniejszej sprawie załączone do akt kopie dokumentów pracowniczych z akt osobowych w całości potwierdzają treść zapisów we wskazanym wyżej świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Jak wynika bowiem z umowy o pracę z 21 czerwca 1971r. i angaży z 18 listopada 1971r. (k.12-13 akt) oraz z 7 stycznia 1975r. (k.15 akt emerytalnych ZUS) wnioskodawca został zatrudniony od 25 czerwca 1971r. na stanowisku monter konstrukcji żelbetowych i na tym stanowisku pracował o 31 grudnia 1978r. Kolejne angaże z: 1 stycznia 1979r., 1 października 1980r., 1 stycznia 1983r., 1 stycznia 1984r., 1 marca 1985r. i 1 marca 1988r. zostały wystawione na stanowisku montażysty – olkiciarza (k.16-21 akt emerytalnych ZUS). Również karta obiegowa zmiany z 9 stycznia 1989r., wystawiona na zakończenie stosunku pracy, potwierdza ostatnio zajmowane stanowisko montażysty – olkiciarza, jak też wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej (k.22 v akt emerytalnych, k.51 akt kapitałowych ZUS). Tym samym zgromadzone dowody z dokumentów potwierdzają w całości treść wystawionego przez pracodawcę świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionego według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia z 7 lutego 1983r. W tej sytuacji zakwestionowanie ustaleń wynikających wprost z wiarygodnego, zgodnego z innymi dokumentami pracowniczymi świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach na podstawie zeznań dwóch świadków współpracowników wnioskodawcy ma cechy dowolności i przekracza zasady swobodnej oceny dowodów. Świadczenie ci potwierdzili, że wnioskodawca w całym spornym okresie montował konstrukcje żelbetowe na wysokości przy budowie bloków z wielkiej płyty, ich zdaniem pracował tylko przy montażu na wysokości i innych prac nie wykonywał. Przy ocenie tych dowodów Sąd Okręgowy bezzasadnie jednak pominął okoliczność wynikającą z zeznań T. S., że pracował razem z wnioskodawcą w jednej brygadzie i wykonywał ten sam rodzaj pracy w latach 1971- 1979. Przy czym faktycznie pracodawca potwierdził wnioskodawcy okres pracy w szczególnych warunkach do końca 1978r. Natomiast T. S. otrzymał od tego samego pracodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym potwierdzono, że był zatrudniony od 25 czerwca 1971r. do 10 stycznia 1989r. i w całym tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu konstrukcji żelbetowych na wysokości na stanowisku monter. Porównanie tych dokumentów w kontekście zeznań T. S., który potwierdził, że pracował razem z wnioskodawcą tylko do 1979r., nasuwa uzasadnione wątpliwości, czy po 1 stycznia 1979r. wnioskodawca nadal wykonywał ten sam rodzaj pracy, co świadek.

Zauważyć także należy, że prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione, a temu służą dokumenty. Dlatego w tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2012 r., III AUa 74/12, Lex nr 1223476, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 3 kwietnia 2013r., III AUa 1267/12, lex 1312036, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 22 maja 2013r., III AUa 952/12, Lex 1327500).

W kontekście poczynionych wyżej rozważań należy uznać, że zgromadzone w sprawie dowody, w tym głównie świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i zgodne z nim dokumenty pracownicze nie pozwalają ustalić, że wnioskodawca w spornym okresie od 1 stycznia 1979r. do 10 stycznia 1989r. stale i w pełnym wymiarze pracował jako monter konstrukcji żelbetowych na wysokości. Dowody te przesądzają jednoznacznie, że wykonywał też inną pracę na stanowisku olkiciarza. Praca olkiciarza, jak wynika z zeznań T. S., nie miała natomiast związku z montowaniem elementów wielkiej płyty, ale polegała na zatykaniu szpar na złączeniach płyt przy użyciu kitu. Stanowisko to poza sporem nie jest ujęte w wykazie prac w szczególnych warunkach.

Ponieważ zarzuty apelacji odnosiły się tylko do uwzględnionego przez Sąd I instancji okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach od 1 stycznia 1979r. do 10 stycznia 1989r., pozostałe okresy nie były przedmiotem

szczególonych rozważań Sądu Apelacyjnego. Na marginesie można tylko zauważyć ,że Sąd Okręgowy prawidłowo uwzględnił cały okres zatrudnienia w R.-K. Przedsiębiorstwie Budowlanym od 25 czerwca 1971r. do 31 grudnia 1978r. z uwzględnieniem zasadniczej służby wojskowej , ale z pominięciem okresu nauki w szkole przyzakładowej . Uwzględniony okres daje łącznie 7 lat, 6 miesięcy i 5 dni. ZUS nie kwestionował również drugiego z okresów od 11 stycznia 1989r. do 30 września 1993r., tj. 4 lata, 8 miesięcy i 21 dni. W rezultacie wnioskodawca udowodnił okres zatrudnienia w szczególnych warunkach w łącznym wymiarze 12 lat, 2 miesiące i 26 dni.

W konsekwencji dokonanych ustaleń nie było podstaw do uznania pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w rozmiarze co najmniej 15 lat. Tym samym odwołujący nie nabył prawa do emerytury na podstawie art. 32 w zw. z art. 184 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS i dlatego na podstawie art. 386§1 k.p.c. w związku z art. 477¹⁴§1 k.p.c. należało zmienić zaskarżony wyrok i oddalić odwołanie , uznając je za bezzasadne.